

De sprekende reuzen bij Hols

Hols, een van de pachthoeven in de Slangenburg, staat bekend om zijn gigantische eiken.

door
Henk Harmsen

henk.harmsen@gelderlander.nl

DOETINCHEM – In regen en kou wandelen we door de wei naar de 'reuzen van Hols'. Wandelaars zijn Hols-bewoonster José Alevén, haar neef Remie Alevén uit Doornenburg, buren Tonnie Engelberts (Wentinck) en Bart Winters ('t Park). Ook kijken mee: Dick Heesen, oud-terreinbeheerder van Staatsbosbeheer, en André Kaminski van Stichting Achterhoek weer Mooi (StAM). De eiken bij Hols worden geschat op minstens twee eeuwen oud en een omtrek van wel 5,50 of 6 meter. Prated over deze knoesten komt het verhaal uit begin jaren vijftig, dat de vaders van José en Remie, de broers Frans en Bertus Alevén, eens tijdens een hevige onweer onder een eik beschutting zochten. Ze vergaten het Duitse spreekwoord *Eichen sollst du weichen, Buchen sollst du suchen*, dat bij onweer goede raad geeft. Het geluk was aan hun zijde, want een naburige eik werd met donderend geras door de bliksem getroffen en totaal uit elkaar geslagen. Ze schrokken zich wezenloos. Het hout verdween later in de kachel.

De eiken bij Hols zijn bijzonder, zoals ook Bianca Dikken in 2009 liet zien in haar boekje *Bomen spreken dezelfde taal*. Ze heeft destijds urenlang met een van de bomen gesproken, herinnert José Alevén zich. Remie Alevén, beheerder van kasteel Doornenburg, heeft zich in

de familiehistorie verdiept. Opmerkelijk is dat in zijn oude stukken de huisnaam Hols nergens voorkomt. Pas sinds in 1989 het mooie naambord als bruidsgeschenk aan de voorgevel kwam, kwam de naam weer in gebruik, vertelt bewoonster José. Hols is maar een van de vele boerderijen onder het landgoed Slangenburg, dat tot de onteigening na de oorlog in handen was van

de Duitse familie Passmann. Enkele van de boerderijen werden (zonder de grond) later door Staatsbosbeheer verkocht aan bewoners, andere bleven in pacht of erfpacht.

De familie Alevén kwam in 1932 vanuit boerderij Hagemans Hof in Duiven als pachter op Hols. Dat was nog de oude hoeve, die in 1937 afbrandde door kortsluiting. Maar in het nieuwe Hols waren de stroomleidingen enkele tientallen jaren ook al niet veel soeps meer, want uit voorzorg werd elke nacht de hoofdschakelaar omgezet.

Bart Winters herinnert zich dat op zijn naburige boerderij 't Park pas na 1950 stroom kwam en dat

■ Onder een van de reuzen van Hols, op de achtergrond de boerderij. Vanaf links José en Remie Alevén, en de burens Bart Winters en Tonnie Engelberts. foto Jan van den Brink

als palen voor de bovenleiding lange dennestammen werden gebruikt. In de oorlog sneuvelde door granaatvuur een evacué uit Duiven in het washok bij Hols. In de achtergevel zitten nog de vele gaten van granaatsplinters. Bij Hols stond vroeger een enorme schuur met inwendige paardenstal. Bart Winters noemt het een *klabasterd* van wel 50 meter lang. Deze is later door eigenaar Staatsbosbeheer afgebroken. Sinds kort prijkt aan de Loordijk 2 een prachtig gerenoveerde kaphuys op vier staanders. Als we de buurt verder verken-

nen vertelt Tonnie Engelberts nog over een poortje dat vroeger stond op de hoek Loordijk-Kommendijk. Langs Hols en door de wei liepen burens naar kerk en school in Gaanderen. Op een bepaald moment mocht het poortje niet meer gebruikt worden en moesten burens een omweg maken.

We kijken even bij de Brinksburg over de Beneden-Slinge en bij de fraaie laanbeplantingen met dubbele bomenrijen langs de zandwegen met de bekende Vriga-fietspaaltjes. In 1990 werd de oude wegenstruc-

tuur in het gebied door Staatsbosbeheer hersteld, de zeldzame dubbele trapeziumvorm, waarvan vanuit de lucht gezien het kasteel het middelpunt vormt. Aan de keukentafel bekijken we de oude familiefoto's van Alevén en horen we nog eens de oude Slangenburger verhalen van metzelende paters, houtwinning, baas Passmann, oorlog en moord. Verhalen die dit oude boerenland-schap inkleuren.

.....
Dit is deel 34 in de serie over landschapsmonumenten. Informatie: achterhoekweermooi.nl.